

ran de alguna cosa de éstas, aunque los vinos sean tan buenos, como son, los procedentes de la misma uva, siempre cunde alguna desconfianza, y eso hay que evitarlo.

»Las fórmulas para el aprendizaje de estas cosas son muy sencillitas y las comprenderá usted en el acto, y yo no dejaré de darle datos y cuantos detalles usted necesite hasta que saque usted la operación como usted desea.»

Ara els interessats tenen la paraula; jo, com certs vinyaters, veig venir la tempesta. Volguem-nos assegurar, no quan el mal sigui fet, sinó abans que arribi. I si fins avui hem viscut en plena desorganització, que els mals passats ens serveixin d'exemple per a l'esdevenidor.

Si no ho fem així, a poc a poc, amb la mort per agotament, trobarem just càstig a la nostra incúria.

JOSEP M.ª VALLS

Regna gran entusiasme en els cícrcols vitícoles, demostratiu de la immensa satisfacció amb què s'han enterat de la lectura al Congrés, pel ministre de Foment don Francesc Cambó del projecte de llei sobre declaració de collita i guies de circulació dels vins, per a la implantació de la qual a Espanya estava aspirant i lluitant amb dalit la Unió de Vinyaters de Catalunya.

L'Urgell, centre de cria i recria ramadera¹

COM S'HA DE CUIDAR EL BESTIAR

SI venim de comprar vedells de Girona, que és el principal mercat (tots els dissabtes de l'any), així que els animals hagin arribat, si estan cansats i fa moltes hores que no han menjat ni begut, se'ls donarà aigua que hagi perdut la fredor amb un poc de farina. A la menjadora o al rastell hi haurà un poc d'alfals.

Mentrestant s'haurà preparat un jaç ben tou. Els animals, sobretot si són joves, que jeguin deu o dotze hores, durant les quals no se'ls inquietarà, deixant-los a les fosques.

Després se'ls començarà a donar menjar, però no tant com en vulguin, sinó que durant els tres o quatre dies primers que es quedin amb gana. Els animals que vénen d'una altra comarca, se'ls ha de tractar en compte. Si els primers dies s'atipessin molt, un fort mal de ventre seria la conseqüència. No; que els animals deixin de menjar per estar ja massa tips, això no s'ha de permetre fins al cap de vuit dies.

Quan ja es veu que els animals es porten bé, que estan alegres, llavors s'ha de començar a donar-los força menjar.

Si pot ésser, per als animals joves es procurarà que les racions

1) De *El llibre de la pagesia* (Mancomunitat de Catalunya); Direcció d'Agricultura.

estiguin compostes de tres classes d'aliments: aquosos, secs i concentrats.

Els aliments aquosos són per exemple	}	Naps, remolatxa o bladerave, pastenagues, cols, collets o fulles de remolatxa, ordi farratger, alfals verd, trepadella verda, blat de moro farratger, veça farratgera, etc.
Els aliments secs poden ésser		Fec d'alfals o alfals sec, trepadella, trefle, herba fe, margall, civada o herba granada, palla, boll i tavelles.
Els aliments concentrats		Granes esmicolades, farines, despulles de blat, tortós, polpes de blat de moro i sègol, garrofa, etc.

Els animals com més joves són més bons aliments han de consumir; llur aparell digestiu és tendre, i els aliments grossers no els poden pair tan bé com els animals fets.

Els animals que han de posar carns, donant-los tres vegades menjar cada dia, ja n'hi ha prou. Els àpats s'han de saber combinar: el matí i migdia, es donaran els aliments de més fàcil digestió o de més bon pair, com són els aliments aquosos i els aliments concentrats. Al vespre es donaran els aliments grossers. Però això no vol dir que a cada àpat s'hagi de donar un sol aliment. Suposem que a un animal se li dona la següent ració:

Alfals sec	8 quilos
Remolatxa	10 »
Tortó	1/2 »

Aquesta ració havent-se de repartir en tres àpats, els aliments es donaran en la forma següent:

Matí	}	1/4 quilo de tortó
Migdia		5 » » romolatxa
Vespre		2 » » alfals
		Igual que al matí
		4 quilos d'alfals

Aquesta ració, l'aliment que costa més de pair és l'alfals, i per consegüent, s'ha de donar en major quantitat a l'àpat, després del qual, l'animal tindrà més hores per a pair-lo.

Amb dues abeurades n'hi ha prou: una al matí, després d'haver menjat el primer àpat; una altra, abans del darrer. No doneu mai aigua massa freda.

Per a tots els animals, menys per al porc, poseu a la menjadora un terròs de sal, perquè en llepin la que els calgui.

Fora de les hores dels àpats, deixeu els animals tranquils; feu que jegin força. Deixeu l'estable a mitja llum; procureu que al local no hi faci fred, i que hi hagi un bon jaç.

De tant en tant, perquè els animals no perdin la gana, varieu un poc l'alimentació, però, si es veu que els animals mengen de gust, no hi ha necessitat de canviar d'aliments.

Cada setmana meneu els animals a la bàscula. La bàscula ha d'ésser la vostra brúixola. Heu de saber els quilos que cada bèstia augmenta, i ho apuntareu a una llibreta. Els primers animals que us vendreu seran aquells que guanyin menys de pes; el que augmentin poc us els vendreu a la primera ocasió; *d'aquells que no mengin gaire, desfeu-vos-en tot seguit, encara que hi hagueu de perdre diners.*

Al bestiar se li ha de parlar, però no se li ha de cridar. Els animals, el bon tracte també els engreixa. Si hi ha algun animal que no vulgui creure, en allò que l'enteniment d'un animal pugui obeir, no per això li heu de pegar; amb amenaçar-lo, quasi sempre n'hi ha prou. De totes maneres, en anar a deixar caure el bastó sobre l'animal, penseu-vos-hi primer.

Veureu quin gust dóna tenir bestiar i tractar-lo bé!

Tot seguit se l'estima.

LES CONSEQÜÈNCIES DELS FETS ACTUALS

Les crítiques circumstàncies que ens han obligat a escriure aquest opuscle podrien ésser l'origen d'una orientació anys ha predicada per nosaltres, això és: que l'Urgell sigui el principal centre ramader de Catalunya.

Un dia o altre s'havia de començar. Si no hagués vingut aquesta crisi, potser d'aquí un centenar d'anys l'Urgell hauria arribat allà on es pot trobar d'aquí una dotzena, car és molt difícil modificar un costum per la sola persuasió. Les grans transformacions han esdevingut consegüentment a una causa econòmica. L'Urgell esdevindrà més o menys ramader, segons el temps que durin les actuals circumstàncies.

El mal d'avui pot ésser la causa d'un gran bé per a demà. La majoria d'urgel·lesos reconeixen la necessitat de posar bestiar, però això no hauria passat d'un desig, mentre l'alfals hagués tingut fàcil sortida.

De aquí endavant, l'Urgell pot deixar d'ésser una comarca productora de matèria prima, perquè altres comarques amb aquesta matèria estableixin poderoses indústries. Un hom pensaria si l'alfals tindria altra aplicació que la de servir d'aliment, que era utilitzat per altres indústries, en veure la resistència passiva de l'Urgell a fer consumir aquest farratge en la mateixa comarca. Però, no; el mateix que fan pagesos d'altres comarques poden fer els urgel·lesos, és a dir, el benefici que realitzen amb l'alfals transformat en animal, o en llurs productes, es pot quedar a l'Urgell.

De manera, que de l'Urgell *ramader*, en comparació de l'Urgell *alfalser* hi haurà força diferència. Primerament, una augmentació de capital, el qual, com a diner sobrant dels beneficis de l'alfals, tenia dos camins: o era empleat supèrfluament o si s'estalviava servia per a comprar paper de renda. En aquest últim cas, s'obtenia un interès d'un quatre o cinc per cent. En endavant, al contrari, el diner estalviat podrà emplear-se per a comprar i millorar bestiar, ço és, per a augmentar la riquesa del país.

El capital també creixerà, tenint en compte les nombroses construccions que per a estables s'hauran d'edificar, però més important encara, la modificació física de la terra, que éssent tan argilosa, li convé molts de fems, del qual adob avui a penes en tasta. La terra esmenada en aquest sentit, produirà més fortes collites.

Els mils duros que per adobs químics surten cada any de l'Urgell representen una suma que faria escruixir al saber-la. Amb l'obtenció dels fems, quedarà molt reduïda, i per tant, altre ingrés a tenir en compte.

La ramaderia pot donar origen a la creació d'establiments que industrialitzin la llet, la carn i el greix.

Així, l'Urgell *ramader* en comparació de l'Urgell *alfalser*, se'ns presenta amb les següents diferències:

URGELL RAMADER	URGELL ALFALSER
<p><i>Capital:</i></p> <p>Augmentarà per:</p> <p>Millora de les terres.</p> <p>Edificis nous.</p> <p>La vàlua del bestiar.</p> <p>L'estímul a l'estalvi.</p> <p>La creació d'indústries ramaderes.</p>	<p><i>Capital:</i></p> <p>Estancament complet.</p>
<p><i>Despeses:</i></p> <p>La producció de fems disminuirà les despeses d'adobar les terres.</p>	<p><i>Despeses:</i></p> <p>Les dotzenes de mils duros per a adobs químics.</p>
<p><i>Beneficis:</i></p> <p>Seran majors per:</p> <p>Augment de la producció vegetal, o sigui més quantitat d'alfals, cereals, etcètera.</p> <p>Pel fort interès que dóna el capital ramader.</p>	<p><i>Beneficis:</i></p> <p>Els de la matèria prima o sigui l'alfals.</p>

Actualment, l'Urgell ens fa l'efecte d'una d'aquestes conques mineres, d'on s'extreu un mineral, exportant-lo a altres països, en els quals constitueix la base de sa riquesa.

I, bé; això no pot seguir així: quantes més transformacions sofreix

una matèria, més aquesta es valora. I com que al cap i a la fi la ramaderia no és sinó que una prolongació natural de l'agricultura, els pagesos d'Urgell farien bé donar-s'hi en cos i ànima. És l'esdevenidor.

I, ara, que ningú es pensi que poblant de bestiar l'Urgell, es pot determinar una superproducció amb la consegüent baixa de preus. No; amb l'Urgell ple de bestiar, més el que actualment hi ha a Catalunya, encara no s'arribaria a satisfer el consum de bestiar i llurs productes que la nostra terra necessita. La producció ramadera té el mercat assegurat, amb el grandíols aventatge que el centre consumidor, o sigui el mercat principal, és a casa mateix, a Barcelona.

Però, la transformació ramadera de l'Urgell es quedaria a la meitat en quant a sos aventatges, si paral·lelament a aquesta transformació no es desenrotllés una forta acció social agrària, és a dir, que una espessa xarxa d'associacions agrícoles no garantís al pagès la venda al màxim i la compra al mínim; si l'assegurança no li garantís la collita i el bestiar, i per últim, si les cooperatives de producció, sobretot en les indústries de la llet, no s'implantessin tot seguit.

L'acció sindical agrària té d'ésser la consolidació del progrés de la tècnica agrícola i ramadera.

M. ROSSELL I VILA

Barcelona, 19 de gener de 1918

Les instal·lacions mecàniques per a regar

IV

L'ELEVACIÓ de l'aigua representa un treball. L'aigua, com tota cosa material, està sotmesa a la pesantor, força que ha d'ésser vençuda aprofitant una o altra forma d'energia. Sempre, per tant, serà necessària en una instal·lació de regar la part motora, que és la que dóna vida al conjunt. Ens ocuparem breument, en aquest article, de les màquines motrius. És tal llur varietat, que si ens entremenem a descriure-les resultarien llargues i pesades les nostres paraules; ens cenyirem a enunciar-les, indicant-ne les aplicacions, aventatges i defectes, tenint en compte, per a retallar la complexitat del problema, que la finalitat de tota instal·lació tendeix a unes rígides regles pràctiques i econòmiques que limiten el camp, fent sorgir i destacar, amb més força que els altres, els motors verament útils.

Diverses són les formes d'energia de què podem valer-nos per a obtenir força motriu: unes ja copsades directament del moviment i vida eterna de la natura, tals com la potència muscular dels éssers vius, els corrents atmosfèrics, el natural davallar de les aigües;